

[Kőrösi Henrik:]*
A GYERMEKEK KÖLTŐJE

(–) Inkább azt kellene mondani, a gyermekek barátja. Ez a hívebb megjelölése Pósa Lajos lelkivilágának. Ez tükrözteti azokat az érzéseket, melyek írói működését táplálták. S az az ünneplés, amelyet neki készítettek, ezért ébresztett nemcsak a gyermekek, hanem a felnőtt emberek lelkében is meleg érzelmeket iránta.

Benne az író felolvadt a nevelőben. Nem úgy kell érteni, mintha valami pedagógiai gondolatot akart volna megvalósítani; csak úgy, hogy mindig a gyermekek arcát látta maga előtt s ezekre gondolva, nekik írt, ezzel elégtve ki lelke szükségletét. És tudjuk, hogy Pósa Lajos ezért nevelő: adott számtalan sok gyermeknek nekik való foglalkozást s ezzel megóvta őket a nekik nem valótól; mesélt nekik olyasmit és olyan módon, amit és ahogyan megértették; segítette a gondolataikat abban az irányban, amelybe a szülői ház csendes körében megindultak.

Aki a gyermekekkel törődik, mindig magot hint s a gyermeki lélek bőségesen terem. Értethető, hogy a gyermekkor emléke nem áll folytonosan előttünk; de mindnyájan tudjuk, milyen erővel jelenik az meg minden kedvező alkalommal. Ha szoktuk volna elemezni érzelmeinket, ha keresnők némelykor rokonszenvünk vagy idegenkedésünk végső forrását: sokszor jutnánk el valami gyermeki emlékünkhöz. A gyermekek íróinak éppen ebben van a meg nem mérhető pedagógiai jelentőségük; olyan mélyre hull az ő vetésük, amilyen mélyre kevés iskolai tanítóé. Ezért olyan fontos, hogy minden szavuk a gyermek iránt való szeretetből, jóakarattól fakadjon. S az ő beszédük hatása sok nemzedéken át, messze ér. Az anya saját gyermekkori tudományát adja tovább gyermekének; az anya hangjából pedig nagyon sokat érez ki a gyermek s ami így jut hozzá, hasonló érzéseket ébreszt. Tegnap azon leptem meg egyik gyermekemet, hogy anyjától tanult Pósa-verset tanított a kisebbiknek s híven fejezve ki hangjával a benne támadt érzést, megrezdített a másikban is egy addig hangtalan húrt. Ezekhez az első, irodalmi alapokhoz kapcsolódik majd a többi; így válik lassanként tudatossá, hogy mit szeret az ember mások írásaiból, azaz érzelmeiből, gondolataiból megismerni; ezen az alapon fejlődik ki benne az értékelés, amely ugyan mindig nagyon különböző lesz az emberekben.

Minél több gyermeket foglalkoztatott valaki az írásaival, hatása annál egyetemesebb. Annál többet kívánhat magának abból az érdemből, amely a közös érzelmek létesítőit megilleti. Hiában kívánjuk, hogy az érzelem útján létrejövő tudatosság kössön össze bennünket egyetértő nemzetté, ha nem élnek bennünk közös érzelmek, melyek gondolkodásunknak is alapjai.

Aki a gyermekeknek írt és azokért élt: annak az értékét ebből a nézőpontból kell megítélni. Nehéz követni a hatás szálait, de bizonyos, hogy a hatás megvan. Ez a reménység ad a gyermekek írójának erőt és benső elégtételt. Ez a bizonyosság viszi most Pósa Lajos felé sok szülőnek, tanítónak szíves üdvözlését.

In: *Néptanítók Lapja*, 1914. június 11.

* a névtelenül közölt vezércikk szerzője minden bizonnyal Kőrösi Henrik (1859-1930) tanár, író, a folyóirat akkori szerkesztője; mint tanfelügyelő a népoktatás, az analfabéta-tanfolyamok és az ifjúsági könyvtárak szervezésének felelőse – KMJ.